

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Petru Ursache,

Judecătorii: Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Nadejda Toma și Vladimir Timofti

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului și de inculpat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Cahul din 24 iunie 2016 și deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 martie 2017, în cauza penală în privința lui

Savin Igor xxx, născut la xx xxxxxxxx xxxx, originar x xxxxx xxxx xxxxxx, domiciliat xxxx xxxxxx xxx xx xxxxxx xx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.09.2012 – 24.06.2016;

Instanța de apel: 24.08.2016 – 30.03.2017;

Instanța de recurs: 23.06.2017 – 08.08.2017.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Cahul din 24 iunie 2016, Savin Igor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare cu amendă în mărime de 2000 (două mii) unități convenționale, echivalentul a 40000 (patruzeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita activitate în domeniul controlului financiar și reviziei pe termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Savin Igor, fiind numit în baza ordinului directorului general al Serviciului control financiar și revizie nr. 07-p din 10 ianuarie 2011, în funcția de controlor-revizor superior al Direcției inspectarea financiară a finanțelor publice locale al Serviciului control financiar și revizie din subordinea Ministerului Finanțelor, având calitatea de persoană publică, a săvârșit coruperea pasivă prin extorcare, în următoarele circumstanțe.

Savin Igor fiind autorizat de către directorul Serviciului control financiar și revizie pentru efectuarea controlului financiar complex la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, urmărind scopul primirii banilor ce nu i se cuvin, în perioada 28 februarie 2011 - 04 martie 2011, aflându-se în or. Cahul, a pretins și a extorcat de la Arnaut Iurie, directorul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, bani în sumă totală de 1000 euro pentru a îndeplini acțiuni contrar obligațiilor sale de serviciu, exprimate în nerefectarea încălcărilor constatate de ordin financiar-contabil în actul de control efectuat la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”.

Ulterior, continuându-și acțiunile criminale, la 04 martie 2011, aproximativ la ora 10:00, aflându-se în exercitarea atribuțiilor de serviciu în sediul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, în urma realizării intențiilor sale infracționale, a primit de la Arnaut Iurie banii anterior extorcați în sumă de 1000 euro, ceea ce constituiau conform cursului oficial de schimb al BNM, la data săvârșirii infracțiunii, suma de 16596 lei.

3. Avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În argumentarea apelului a indicat că urmărirea penală în acest caz a fost declanșată ilegal, fiind prezente semnele unei provocări a lui Savin Igor de către organul de urmărire penală în comun acord cu Arnaut Iurie.

Astfel, la 03 martie 2011, în baza solicitării nr. 849614280 au fost accesate ilegal datele personale ale lui Savin Igor, de 7 ori de către colaboratorii CCCEC (f.d. 54, vol.I).

A menționat, că colaboratorii CCCEC Direcția Teritorială Sud, prin folosirea intenționată a situației de serviciu cu încălcarea prevederilor art. 177 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 7 Cod de procedură penală, au accesat ilegal datele personale ale lui Savin Igor în vederea fabricării unui dosar penal pentru înlăturarea acestuia de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu, și anume inspectarea financiară complexă la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”.

În opinia apelantului, majoritatea probelor în prezentul dosar au fost colectate cu încălcări grave ale legislației procesuale penale, reieșind din prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură penală, care nu admite ca probe în procesul penal datele care au fost obținute prin violarea drepturilor și libertăților persoanei, menționând că, organul de urmărire penală în lipsa apărătorului legal a inițiat la 04 martie 2011, ora 10:31 percheziția biroului de serviciu (f.d 31, vol.I) și percheziția corporală (f.d 29, vol.I).

Astfel, din momentul începerii perchezițiilor, lui Savin Igor i-a fost îngăduit dreptul la liberă deplasare și comunicare aproximativ 5 ore, procesul-verbal de reținere fiind întocmit la ora 16:20.

La fel apărarea a indicat, că organul de urmărire penală, cu grave derogări de la prevederile art. 515 Cod de procedură penală, invocând o infracțiune flagrantă, nu a întocmit un proces-verbal în care urma să consemneze constatări referitor la fapta săvârșită, declarațiile bănuitului și declarațiile celorlalte persoane audiate, nu a efectuat cercetarea la fața locului a biroului de serviciu a lui Savin Igor, care ar fi soldat cu un proces-verbal de cercetare la fața locului, nefiind stabilite circumstanțele infracțiunii ori alte circumstanțe care au importanță pentru cauză.

A menționat apelantul că organul de urmărire penală nu a emis un act procedural de plasare a banilor care ar servi drept probă de transmitere a banilor de către declarantul Arnaut Iurie în biroul de serviciu a lui Savin Igor, susținând că, astfel a fost posibilă plasarea banilor în timpul petrecerii perchezițiilor, în acele momente când vizorul camerei de luat vederi era îndreptat doar spre Savin Igor și Sciastlivîi Rima, fără a lua în ansamblu toată încăperea și acțiunile colaboratorilor CCCEC.

Or, la ora 12:11 ofițerii CCCEC trec prin vizorul camerei de luat vederi direcția unde au fost mai târziu găsite bancnotele marcate, iar la ora 12:21 banii au fost depistați de către ofițerii CCCEC în cărțile procurate de Savin Igor.

A evidențiat apărarea că cărțile în care au fost depistate bancnotele marcate, au fost procurate de către inculpat înainte ca acesta să intre în biroul de serviciu, respectiv

bancnotele au fost plasate în acel loc de către alte persoane și nu de inculpat sau de Sciastlivîi Rima.

Totodată, potrivit raportului de expertiză nr. 1147 din 05 aprilie 2011, pe mostrele tamponelor de vată cu care au fost prelucrate mâinile lui Savin Igor și ale lui Sciastlivîi Rima, careva substanțe străine, asemănătoare cu cele de pe bancnotele marcate, nu au fost depistate (f.d. 71-72, vol.II).

A remarcat partea apărării, că declarațiile martorului Sciastlivîi Rima nu puteau fi apreciate critic, deoarece ea a fost singurul martor ocular în moment provocării declanșate de către organul de urmărire penală.

La fel, a specificat că în speță nu a fost identificat motivul și scopul săvârșirii infracțiunii. În cadrul anchetei judiciare nu au fost înlăturate divergențele esențiale constatate între participanții cauzei, adică declarații și materiale care nu sunt probe, dar numai mijloace probatorii.

Mai mult, declarațiile martorilor interogați de fapt demonstrează nevinovăția lui Savin Igor. Prin urmare în urma cercetării judecătorești nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În opinia apelantului, de către prima instanță au fost admise în calitate de probe, materiale prezentate de către acuzare care au fost dobândite ilegal, prin ce au fost încălcate art. art. 94 alin. (1), (8), 11 alin. (2) Cod de procedură penală, iar instanța nu s-a expus asupra ilegalităților admise de către organul de urmărire penală în cadrul și în timpul instrumentării cauzei penale.

3.1. Avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului, la 12 decembrie 2016, prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei” a depus apel suplimentar în vederea completării motivelor apelului declarat inițial.

În argumentarea acestei cereri, apărarea a invocat ilegalitatea acțiunilor colaboratorilor organelor de urmărire penală, ale procurorului care a instrumentat cazul și ale judecătorului de instrucție al Judecătoriei Cahul, care a autorizat și legalizat acțiunile organului de urmărire penală.

În acest sens a evidențiat că potrivit prevederilor art. 305 alin. (3) Cod de procedură penală, demersul referitor la interceptarea și înregistrarea comunicărilor, se examinează de judecătorul de instrucție imediat, dar nu mai târziu de 4 ore de la primirea demersului, pe când judecătorul de instrucție a autorizat această măsură specială de investigații la 05 martie 2011, ilegal menționând în încheiere termenul de 24 ore.

Totodată, examinarea, autorizarea și confirmarea rezultatelor percheziției din biroul de serviciu a lui Savin Igor, petrecută la 04 martie 2011, a fost soldată cu emiterea încheierii judecătorești de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul, la 07 martie 2011, fiind încălcat termenul prevăzut de art. 301 alin. (2) Cod de procedură penală.

Mai mult, percheziția corporală a lui Savin Igor și concubinei sale Sciastlivîi Rima, a fost efectuată la 04 martie 2011, însă încheierile judecătorului de instrucție în vederea legalizării acestor acțiuni datează cu 07 martie 2011.

A remarcat apărarea că prima instanță a pus la baza vinovăției inculpatului doar o frază din convorbirile dintre Savin Igor și Arnaut Iurie (f.d. 11).

La fel, înregistrarea convorbirilor plasate pe CD-uri, a fost obținută contrar legii, deoarece nu se cunoaște proveniența acestora, organul de urmărire penală nu a cercetat aparatul tehnic cu care a fost făcută înregistrarea, iar proba respectivă urma a fi exclusă în temeiul art. 94 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

A mai subliniat avocatul că prima instanță la pronunțarea sentinței nu a distins forma de estorcare, deși acest lucru era obligatoriu.

Referitor la individualizarea pedepsei penale, apelantul a subliniat că prima instanță neîntemeiat a indicat în sentință că *„a fost săvârșită o infracțiune care face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, soldată cu cauzarea de vătămări corporale ale integrității corporale”*.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 30 martie 2017, a fost admis apelul, casată parțial sentința în latura penală în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care: Savin Igor a fost condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 6 (șase) ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 2000 (două mii) unități convenționale, echivalentul a 40000 (patruzeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita activitate în domeniul controlului financiar și revizie pe termen de 4 (patru) ani.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a menționat că prima instanță a examinat cauza în fond sub toate aspectele, complet și obiectiv, apreciind probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Referitor la motivele invocate de apărare cu privire la nevinovăția inculpatului, instanța de apel a menționat că acestea nu pot fi reținute, iar în temeiul art. 24 Cod de procedură penală, la cererea procurorului au fost cercetate următoarele probe: declarațiile martorilor Arnaut Iurie (f.d. 3-6, vol.III; 128-129, vol.IV); Constantinova Valentina (f.d. 13-16, vol.III); Lefter Svetlana (f.d. 17-18, vol.III); Cujbă Valentin (f.d. 35-37, vol.III); Boșcovean Gheorghe (f.d. 38-40, vol.III); Vatavu Ion (f.d. 61-64, vol.III); Donoagă Igor (f.d. 65-66, vol.III); Sciastlivîi Rima (f.d. 189-190, vol.III; 127, vol.IV); Rurac Liudmila (f.d. 199, vol.III) precum și probele materiale: procesul-verbal de recepționare a plângerii din 04 martie 2011 (f.d. 3, vol.I); procesul-verbal de cercetare a obiectului din 04 martie 2011 (f.d. 11, vol.I); procesul-verbal de percheziție din 04 martie 2011 (f.d. 34, vol.I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 05 martie 2011 (f.d. 58-59, vol.I); procesul-verbal de ridicare din 07 martie 2011, potrivit căruia de la inculpat a fost ridicată o geantă din piele de culoare cafenie, în care se aflau mijloacele bănești în sumă de 1000 euro (f.d. 67, vol.I); raportul de expertiză chimică nr. 1147 din 05 aprilie 2011 (f.d. 71-75, vol.II); raportul de expertiză nr. 1427 din 28 aprilie 2011 (f.d. 77-78, vol.II).

Analizând ansamblul de probe enumerate mai sus, instanța de apel a reținut că vinovăția inculpatului Savin Igor este pe deplin dovedită, iar acțiunile acestuia întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal.

La fel, instanța de apel a accentuat că starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței, care au fost obținute legal, sunt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală și au fost apreciate conform art. 101 Cod de procedură penală, iar sentința cuprinde elementele definiției condamnării, prevăzute de art. 394 alin. (1), (2) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a mai constatat, că nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea lui, deoarece probele prezentate în sprijinul învinuirii,

cercetate și analizate de instanța de judecată, dovedesc cu certitudine vinovăția acestuia în săvârșirea infracțiunii imputate.

Având în susținere explicațiile oferite de literatura juridică de specialitate, instanța de apel a menționat că pretinderea, acceptarea și primirea sumei de 1000 euro de către Savin Igor de la Arnaut Iurie, suplimentar la declarațiile martorului Arnaut Iurie mai este confirmată și prin înregistrările audio și video, examinate în cadrul ședinței de judecată, potrivit cărora inculpatul direct a indicat suma, a stabilit locul unde aceasta urma a fi predată, precizând că va fi totul bine și că va introduce în actul de verificare final, doar datele din ultimii trei ani, care îl va ajuta să conducă întreprinderea în viitor, în schimbul sumei respective.

Cu privire la latura obiectivă a infracțiunii săvârșite, instanța de apel a menționat, că aceasta se caracterizează prin fapta prejudiciabilă exprimată prin pretinderea, acceptarea și primirea de către inculpat a sumei de 1000 euro pentru a îndeplini acțiuni contrar obligațiilor sale de serviciu în exercitarea funcției sale, și anume nereflectarea încălcărilor constatate de ordin financiar-contabil în actul de control efectuat la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”.

Cu referire la prevederile art. 123 alin. (3) Cod penal, instanța de apel a remarcat că Savin Igor activând în baza ordinului directorului general nr. 07-p din 10 ianuarie 2011 în funcția de controlor-revizor superior al Direcției inspectarea financiară a finanțelor publice locale a Serviciului control financiar și revizie din subordinea Ministerului Finanțelor, în corespundere cu prevederile Legii nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” este persoană publică și subiect al infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) Cod penal.

Latura subiectivă a infracțiunii de corupere pasivă, săvârșită de Savin Igor, este caracterizată prin intenția directă a acestuia, motivată de interesul material, în scopul manifestat prin îndeplinirea unei acțiuni ce ține de obligațiile de serviciu - „*va introduce în actul de verificare final doar datele din ultimii trei ani care îl va ajuta să conducă întreprinderea în viitor*”, în condițiile în care s-a pretins remunerarea pentru atingerea scopului.

Cu referire la faptul, că în cadrul judecării cauzei partea apărării a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare invocând caracterul ilegal al procedurii de acumulare a majorității probelor din dosarul penal, instanța de apel a menționat că, aprecierea acțiunilor organului de urmărire penală pe parcursul investigării cauzei și aprecierea probelor, circumstanțelor de fapt și de drept, date în ședința de judecată de către avocați reprezintă strategia apărării, însă nu combat existența și legalitatea probelor acumulate pe parcursul urmăririi penale și cercetate în ședințele de judecată, care demonstrează că fapta incriminată inculpatului a avut loc.

Cu referire la motivele precum că procesul penal s-a desfășurat cu încălcarea normelor de procedură penală și, astfel probele administrate sunt inadmisibile, instanța de apel a menționat că aceste argumente au caracter subiectiv și declarativ.

Instanța de apel a subliniat că urmărirea penală și judecata în prima instanță s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și nu au fost constatate încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate, prin prisma art. 251 Cod de procedură penală, în special - rechizitoriul și ordonanța de învinuire, ce-l vizează pe inculpat.

Acțiunile organului de urmărire penală au fost în limitele cadrului legal, fără a se constata provocarea la săvârșirea infracțiunii.

Mijloacele de probă obținute și procedeele probatorii aplicate în cauză dispun de valoare juridică corespunzătoare legii. Activitatea de investigații, inclusiv măsurile de documentare, interceptarea convorbirilor telefonice, precum și marcarea și transmiterea banilor s-a efectuat în condițiile legii, fiind respectată competența, iar probelor respective le-a fost dată aprecierea cuvenită în coroborare cu celelalte probe administrate în cauză.

Conform procesului-verbal de prezentare învinuitului și apărătorului său a materialelor de urmărire penală din 23 august 2012 (f.d. 174 vol.II), după ce a luat cunoștință de materialele urmăririi penale, partea apărării a înaintat cerere prin care a solicitat recunoașterea ca inadmisibile și nule a probelor și actelor procedurale menționate în cerere, care însă a fost respinsă prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Obadă Dumitru, din 30 august 2012, din motivele expuse în partea descriptivă a ordonanței (f.d. 177-180, vol.II).

Instanța de apel a apreciat critic argumentul apărării referitor la faptul că organul de urmărire penală (CCCEC) l-a provocat pe Savin Igor la săvârșirea infracțiunii imputate, deoarece organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării acțiunilor lui Savin Igor nu poate fi percepută ca o provocare, or, la momentul efectuării acestei măsuri organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la faptul că infracțiunea era în curs de săvârșire.

Instanța de apel a reținut că, pretinderea banilor de către inculpat a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal. Rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpatului de a săvârși coruperea pasivă în special de a pretinde, accepta sau primi bani de la Arnaut Iurie, ci la efectuarea unei măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale.

Rolul organului de investigație a fost de a acumula informații privind solicitarea sumei de bani de către Savin Igor de la Arnaut Iurie în limitele autorizației eliberate de procuror.

Astfel, instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpatului precum că nu ar fi pretins suma de 1000 euro, că în privința sa ar fi fost organizată o provocare, acestea fiind date în scop de apărare.

La fel, instanța de apel a apreciat critic și argumentul inculpatului precum că, organul de urmărire penală în lipsa apărătorului legal a inițiat percheziția în biroul de serviciu, cât și percheziția corporală a acestuia, or, în procesul-verbal de percheziție corporală din 04 martie 2011 (f.d. 28, vol.I) cât și în procesul-verbal de percheziție a biroului de serviciu al inculpatului din 04 martie 2011 (f.d. 34, vol.I) nu au fost făcute mențiuni prin care ar fi fost solicitată prezența avocatului.

Mai mult, în procesele-verbale nominalizate nu au fost consemnate careva obiecții referitor la lipsa avocatului cât și față de procedura percheziției, circumstanțe confirmate prin semnătura lui Savin Igor.

Instanța de apel a mai menționat că rezultatele perchezițiilor efectuate au fost supuse controlului judiciar și prin încheierile Judecătoriei Cahul din 07 martie 2011 a fost considerată legală percheziția petrecută la 04 martie 2011 în biroul de serviciu a lui Savin Igor, amplasat în sediul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, pe adresa str. 31 august, 15, or. Cahul (f.d. 80, vol.I), cât și percheziția corporală din 04 martie 2011 a inculpatului Savin Igor (f.d. 84-85, vol.I).

Potrivit deciziei, au fost apreciate ca declarative argumentele apărării precum că colaboratorii CCCEC au accesat de mai multe ori datele cu caracter personal ale lui Savin Igor în vederea fabricării unui dosar penal pentru înlăturarea acestuia de la îndeplinirea obligațiilor de serviciu.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic argumentul inculpatului referitor la faptul că, ofițerul superior de urmărire penală a CCCEC Direcția Teritorială Sud, în scopul ascunderii ilegalităților comise de către organul de urmărire penală în partea descriptivă a ordonanței privind efectuarea percheziției corporale din 07 martie 2011, a corectat data emiterii 04 martie 2011 (f.d. 26, vol.I), or, corectarea unei greșeli tehnice nu duce la ascunderea unor ilegalități comise de organul de urmărire penală și la emiterea unei sentințe de achitare.

Argumentul inculpatului precum că bancnotele marcate au fost puse intenționat în cărți de către alte persoane decât Savin Igor ori Sciastlivîi Rima a fost apreciat de către instanța de apel ca fiind lipsit de suport juridic.

Faptul că potrivit raportului de expertiză nr. 1147 din 05 aprilie 2011, s-a concluzionat că pe mostrele tamponelor de vată prezentate, cât și tamponele de vată cu care au fost prelucrate mâinile lui Savin Igor și mâinile lui Sciastlivîi Rima, careva substanțe străine, asemănătoare cu cele de pe bancnotele marcate nu au fost depistate, nu a constituit temei pentru instanța de apel de a pronunța sentința de achitare în privința lui Savin Igor, reținând că vinovăția inculpatului este dovedită prin cumulul de probe anexate la materialele dosarului.

Referitor la argumentul inculpatului că, organul de urmărire penală în mod vădit a încălcat dreptul lui Savin Igor la un proces echitabil prin neprezentarea la finalizarea anchetei a înregistrărilor video a acțiunilor colaboratorilor CCCEC din 04 martie 2011, aceste înregistrări fiind prezentate în urma multiplelor solicitări doar în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel la apreciat ca neîntemeiat, deoarece apărarea a avut acces la toate materialele cauzei penale, la toate probele administrate atât la faza urmăririi penale cât și la faza examinării în instanța de judecată.

În concluzie instanța de apel a remarcat că principiul contradictorialității procesului penal și dreptul la un proces echitabil al inculpatului nu au fost încălcate.

La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a remarcat că prima instanță greșit a determinat pedeapsa stabilită inculpatului pentru fapta săvârșită, reținând că la caz nu au fost stabilite circumstanțe agravante, iar circumstanțele că inculpatul este la primul conflict cu legea penală, la locul de trai se caracterizează pozitiv, lipsa antecedentelor penale, prezența copiilor minori la întreținere, pot fi apreciate ca circumstanțe atenuante.

Astfel, în baza acestor raționamente, instanța de apel a redus pedeapsa aplicată inculpatului până la minimul prevăzut la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal - 6 ani închisoare, cu amendă în mărime de 2000 unități convenționale, echivalentul a 40000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și de a exercita activitate în domeniul controlului financiar și revizie pe termen de 4 ani, considerând că aceasta va asigura atingerea scopului pedepsei penale.

5. Avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului a menționat că decizia recurată este ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța de apel s-a limitat să reproducă în textul hotărârii concluziile primei instanțe, însă nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, inclusiv în cererea de apel suplimentară.

În opinia apărării, probele administrate în instanță nu confirmă vinovăția lui Savin Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal și nu corespund cerințelor art. art. 93 alin. (1), 95 alin. (1) Cod de procedură penală.

Consideră apărarea că pornirea urmăririi penale la caz este ilegală, întrucât nu au fost stabilite motive pentru inițierea unui dosar penal pe numele lui Savin Igor.

Astfel, organul de urmărire penală de comun acord cu Arnaut Iurie, au declanșat o provocare în privința inculpatului, or, la 03 martie 2011, în baza solicitării nr. 84961280 au fost prelucrate ilegal datele personale a cet. Savin Igor, fiind accesate de 7 ori de către colaboratorii CCCEC, fapt confirmat de ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” (f.d. 54, vol.I) la solicitarea lui Savin Igor.

Ulterior, legalitatea accesării efectuate la 03 martie 2011 a datelor cu caracter personal ale lui Savin Igor a fost supusă mai multor controale de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, care din cauza prezentării de către organele de urmărire penală a informațiilor false, a durat aproximativ un an.

La 29 noiembrie 2013, de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a fost emisă decizia nr. 02-11/68-1/13 de finalizare a controlului privind legalitatea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, potrivit căreia, operațiunile de consultare și extragere a datelor cu caracter personal din resursa informațională principală de stat care prezentau măsuri operative de investigații pentru culegerea informației și identificarea persoanei urmau a fi supuse înregistrării obligatorii.

Subliniază apărarea că potrivit deciziei menționate, culegerea fără înregistrarea obligatorie a informației din sistemele de evidență, inclusiv în scopul identificării persoanei, în afara procedurilor necesare a fi înregistrate obligatoriu, indică la acționarea agenților statului în afara câmpului legal și chiar la un eventual scenariu de „fabricare” a unor proceduri contravenționale ori penale.

Invocă apărarea că colaboratorii CCCEC Direcția Teritorială Sud, prin folosirea intenționată a situației de serviciu cu încălcarea prevederilor art. 177 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 7 Cod de procedură penală au accesat ilegal datele personale ale inculpatului Savin Igor în vederea fabricării unui dosar penal.

La fel, remarcă că în ordonanțele privind începerea urmăririi penale; privind efectuarea percheziției corporale; privind efectuarea percheziției biroului de serviciu; de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive, inițial au fost indicate anumite date, iar ulterior au fost corectate.

Mai punctează avocatul, că organul de urmărire penală, la 04 martie 2011, ora 10:31, a inițiat percheziția biroului de serviciu al inculpatului și percheziția corporală, în lipsa apărătorului legal, încălcându-i acestuia dreptul fundamental la apărare.

Astfel, din momentul începerii perchezițiilor, lui Savin Igor i-a fost îngădit dreptul la liberă deplasare și comunicare aproximativ 5 ore, procesul-verbal de reținere fiind întocmit la ora 16:20.

Relevă că, potrivit prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor

hotărâri judecătorești datele care au fost obținute prin violarea drepturilor și libertăților persoanei, actele procedurale emise în această perioadă, urmând a fi excluse.

La fel, invocând o infracțiune flagrantă, contrar prevederilor art. 515 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu a întocmit un proces-verbal în care urma să consemneze constatări referitor la fapta săvârșită, declarațiile bănuitului și declarațiile celorlalte persoane audiate.

Remarcă avocatul că organul de urmărire penală nu a emis un act procedural de plasare a banilor care ar servi drept probă de transmitere a banilor de către declarantul Arnaut Iurie în biroul de serviciu a lui Savin Igor, astfel a fost posibilă plasarea banilor în timpul petrecerii perchezițiilor în acele momente când vizorul camerei de luat vederi era îndreptat doar spre Savin Igor și Sciastlivîi Rima, fără a lua în ansamblu toată încăperea și acțiunile colaboratorilor CCCEC.

Or, la ora 12:11, ofițerii CCCEC trec prin vizorul camerei de luat vederi direcția unde au fost mai târziu găsite bancnotele marcate, iar la ora 12:21 banii au fost depistați de către ofițerii CCCEC în cărțile procurate de Savin Igor.

La acest aspect evidențiază că, cărțile au fost procurate de către Savin Igor înainte de a intra în biroul de serviciu, considerând că bancnotele marcate au fost puse intenționat în cărți de către alte persoane decât Savin Igor ori Sciastlivîi Rima, întrucât potrivit raportului de expertiză nr. 1147 din 05 aprilie 2011, pe mostrele tampoanelor de vată cu care au fost prelucrate mâinile lui Savin Igor și mâinile lui Sciastlivîi Rima, careva substanțe străine, asemănătoare cu cele de pe bancnotele marcate nu au fost depistate (f.d. 71-72, vol.II).

Consideră că declarațiile lui Sciastlivîi Rima, nu puteau fi apreciate critic, deoarece aceasta a fost singurul martor ocular în momentul provocării declanșate de către organul de urmărire penală.

Sușține apărarea că organul de urmărire penală în mod vădit a încălcat dreptul lui Savin Igor la un proces echitabil prin neprezentarea la finalizarea anchetei a înregistrărilor video a acțiunilor colaboratorilor CCCEC din 04 martie 2011, aceste înregistrări fiind prezentate în urma multiplelor solicitări doar în cadrul ședinței de judecată.

Reiterează avocatul, că în speță lipsește motivul și scopul săvârșirii infracțiunii, iar sarcina dovedirii vinovăției revine acuzatorului de stat, până la proba contrară.

Or, declanșarea provocării de către organul de urmărire penală împreună și prin înțelegere prealabilă cu Arnaut Iurie a avut loc exact după ce controlorul revizor Savin Igor a raportat conducerii Serviciului Control Financiar și Revizie a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova despre situația dezastruoasă care a fost depistată în timpul controlului la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”.

Anume în urma acestui raport pentru controlorul revizor Savin Igor a fost prelungită delegația și termenul de control la întreprinderea în cauză.

Partea apărării invocă că în cadrul judecării cererii de apel, instanța a admis parțial cererile apărării în vederea interogării unor martori, respingând solicitarea de a fi interogați martori suplimentari, fapt prin care a fost încălcat dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil și principiul contradictorialității procesului penal.

La fel, instanța de judecată a lăsat fără examinare cererea apărării în ce privește audierea/vizionarea CD-urilor atașate la materialele dosarului ca corpuri delictive.

Mai evidențiază recurentul că declarațiile martorului Arnaut Iurie sunt contradictorii, or la întrebarea: *Pentru ce acțiuni sau inacțiuni martorul Arnaut Iurie*

i-a propus și i-a transmis revizorului Savin Igor suma de 1000 euro?, ultimul a răspuns că „așa a înțeles el, tot el a decis să-i transmită suma bănească și respectiv adresându-se la CCCEC, ulterior a plasat banii în geanta de culoare cafenie a revizorului, care se afla în biroul de serviciu, fără un careva control din partea colaboratorilor CCCEC”. Conform procesului-verbal de percheziție din 04 martie 2011, suma bănească de 1000 euro a fost depistată în manualul uzat „Крыс общеї физики”.

Mai remarcă apărarea, că acțiunile de urmărire penală au fost efectuate în lipsa autorizațiilor necesare, deoarece procurorul a înaintat demersurile necesare către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul, care au fost înregistrate cu un singur număr, nefiind indicat numărul de ieșire și ora înregistrării în cancelaria Procuraturii Anticorupție Sud, precum nu conțin numărul și ora înregistrării în cancelaria Judecătoriei Cahul a următoarelor acțiuni procesuale: privind autorizarea interceptării și înregistrarea comunicărilor cu utilizarea mijloacelor tehnice efectuate la 04 martie 2011; privind examinarea, autorizarea și confirmarea rezultatelor percheziției din biroul de serviciu petrecute la 04 martie 2011; privind examinarea, autorizarea și confirmarea rezultatelor percheziției corporale a lui Savin Igor petrecute la 04 martie 2011; privind examinarea, autorizarea și confirmarea rezultatelor percheziției corporale a lui Sciastlivîi Rima petrecute la 04 martie 2011.

Cu referire la prevederile art. 305 alin. (3) Cod de procedură penală, menționează că demersul referitor la interceptarea și înregistrarea comunicărilor, se examinează de judecătorul de instrucție imediat, dar nu mai târziu de 4 ore de la primirea demersului, pe când judecătorul de instrucție a autorizat această măsură specială de investigații la 05 martie 2011, ilegal menționând în încheiere termenul de 24 ore.

Totodată, examinarea, autorizarea și confirmarea rezultatelor percheziției din biroul de serviciu a lui Savin Igor, petrecută la 04 martie 2011, a fost soldată cu emiterea încheierii judecătorești de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul, la 07 martie 2011, fiind încălcat termenul prevăzut de art. 301 alin. (2) Cod de procedură penală.

Mai mult, percheziția corporală a lui Savin Igor și Sciastlivîi Rima, au fost efectuate la 04 martie 2011, însă au fost autorizate prin încheierile din 07 martie 2011.

Sușține recurentul că instanțele de fond au omis concluziile raportului de expertiză nr. 1147 din 05 aprilie 2011, totodată la baza vinovăției inculpatului a fost reținută doar o frază din convorbirile dintre Savin Igor și Arnaut Iurie (f.d. 11, vol.I).

Reține avocatul, că înregistrarea convorbirilor dintre Arnaut Iurie și Savin Igor pe CD-uri, a fost obținută contrar legii, deoarece nu se cunoaște proveniența acestora, organul de urmărire penală nu a cercetat aparatul tehnic cu care a fost făcută înregistrarea, iar proba respectivă urma a fi exclusă în temeiul art. 94 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Totodată, instanțele de fond la adoptarea soluției de condamnare nu au distins forma de estorcare, deși acest lucru era obligatoriu.

Referitor la individualizarea pedepsei penale, apelantul a subliniat că prima instanță neîntemeiat a indicat în sentință că „a fost săvârșită o infracțiune care face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, soldată cu cauzarea de vătămări corporale ale integrității corporale.”

5.1. Inculpatul, la 28 iulie 2017, prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei” a înaintat în adresa Curții Supreme de Justiție recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor judecătorești pronunțate la caz, cu emiterea unei hotărâri de achitare.

În argumentarea recursului menționează că în instanța de apel a fost lipsit de dreptul la ultimul cuvânt, fiind întrerupt de instanță.

Totodată, susține că discursul pe care îl avea pregătit pentru susținerea ultimului cuvânt, dactilografiat pe 13 file, a fost anexat la materialele cauzei, însă instanța de apel nu a ținut cont de conținutul acestuia.

Mai invocă că instanța de apel a reprodus practic integral textul sentinței în decizia pronunțată, fără a lua în considerație argumentele invocate în cererea de apel.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În argumentarea acestei poziții acuzatorul de stat evidențiază că, în cererea de recurs apărarea invocă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Susține procurorul, că argumentele invocate de apărare au constituit obiect de judecare în instanța de apel, căroră le-a fost dată apreciere în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală.

În consecință se invocă de către partea acuzării că, concluzia privind vinovăția inculpatului Savin Igor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

Totodată, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat de avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului urmează a fi admis, iar cel declarat de inculpat la 28 iulie 2017, urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

7.1. Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanța de apel, inclusiv și în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

În corespundere cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să dispună achitarea persoanei.

În sensul normei enunțate este de înțeles, că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, cu dispunerea achitării inculpatului, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Analizând motivele invocate în recursul ordinar, în raport cu soluția adoptată de către prima instanță și instanța de apel, precum și actele cauzei, instanța de recurs conchide că în speță se constată erori de drept, care sunt cuprinse în temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea constatării inexistenței instigării inculpatului la săvârșirea infracțiunii.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2)-(3) Cod de procedură penală, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Conform dispozițiilor art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Totodată, alineatul (8) al aceluiași articol stipulează, că hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.

În aceeași ordine de idei, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova, în redacția Hotărârii nr. 39 din 09 iulie 2001, Curtea a stabilit că „principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat, sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului intern. În sensul acestei interpretări, în Republica Moldova dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară.

Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, Jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern.”

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 7g din 23 februarie 2016, pct. 102, Colegiul penal lărgit reține că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces.”

Verificând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că instanțele de fond la examinarea cauzei au comis erori de drept, pronunțând soluțiile de condamnare, fără respectarea jurisprudenței CtEDO, a practicii judiciare unitare, precum și prevederilor legale care vor fi menționate în contextul motivării acestei soluții.

Potrivit legislației procesuale în vigoare, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, instanța de recurs menționează că, argumentele invocate de către apărare în cererea de recurs și-au găsit confirmare în speță, deoarece instanțele judecătorești investite cu judecarea în fond a cauzei, nu au constatat și nu au apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind infracțiunea incriminată lui Savin Igor în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și de drept material, în coraport cu prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cu jurisprudența CtEDO, în cauzele relevante speței, ca Pareniuc vs. Moldova din 01 iulie 2014; Sandu vs. Moldova din 11 februarie 2014; Ramanauskas vs. Lituania din 05 februarie 2008, Khudobin vs. Rusia din 26 octombrie 2010.

Așadar, potrivit actului de învinuire, lui Savin Igor i-a fost imputată săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă, prin extorcare, în următoarele circumstanțe.

Astfel, Savin Igor deținând funcția de controlor-revizor superior al Direcției inspectarea financiară a finanțelor publice locale al Serviciului control financiar și revizie din subordinea Ministerului Finanțelor, având calitatea de persoană publică, fiind autorizat pentru efectuarea controlului financiar complex la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, urmărind scopul primirii banilor ce nu i se cuvin, în perioada 28 februarie 2011 - 04 martie 2011, aflându-se în or. Cahul, a pretins și a extorcat de la Arnaut Iurie, directorul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, bani în sumă totală de 1000 euro pentru a îndeplini acțiuni contrar obligațiilor sale de serviciu, exprimate în nereflexarea încălcărilor constatate de ordin financiar-contabil în actul de control efectuat la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, iar la 04 martie 2011, aproximativ la ora 10:00, aflându-se în exercitarea atribuțiilor de serviciu în sediul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, în urma realizării intențiilor sale infracționale, a primit de la Arnaut Iurie banii anterior extorcați în sumă de 1000 euro.

Din actele și lucrările dosarului, instanța de recurs atestă că inculpatul Savin Igor și avocatul său, atât în cadrul desfășurării urmăririi penale cât și la judecarea cauzei în instanțele de fond au invocat faptul că acesta ar fi fost provocat la săvârșirea infracțiunii imputate, de către martorul denunțator Arnaut Iurie, care a acționat sub controlul organului de urmărire penală.

În acest context, instanța de recurs constată că aceste argumente deși au fost respinse de către instanțele de fond, aprecierea dată de instanțe se rezumă la faptul că „organele de anchetă au avut un rol pasiv în realizarea etapelor infracționale” și că la momentul efectuării acestei măsuri, organul de urmărire penală dispunea de informații referitor la existența unei infracțiuni în curs de săvârșire.

Cu referire la acest aspect Colegiul penal, enunță că jurisprudența CtEDO în materia provocării interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

În cazul în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele dosarului, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenție toate probele obținute în rezultatul provocării de către poliție trebuie să fie excluse.

Acest lucru este valabil îndeosebi atunci când activitatea operativă de investigații a organului de urmărire penală a avut loc în lipsa unui cadru juridic suficient sau a garanțiilor adecvate (*a se vedea hotărârile CtEDO în cauzele Ramanauskas vs. Lituania, § 60; Edwards și Lewis vs. Regatul Unit §§ 46-48; Khudobin vs. Rusia, nr. 59696/00, §§ 133-35; Pareniuc vs Moldova § 34; Sandu vs. Moldova § 31*).

În sensul jurisprudenței invocate, se menționează că, provocarea reprezintă acțiunea neloială realizată în scopul obținerii de probe, constând în determinarea cu bună-știință a unei persoane să comită o infracțiune sau să continue săvârșirea unei infracțiuni.

Agentul provocator se află practic, din punctul de vedere al dreptului substanțial, în postura instigatorului care determină o persoană să ia o rezoluție infracțională.

Prin urmare, provocarea constituie una dintre sursele nulităților în procesul penal care are ca efect subsecvent excluderea probelor obținute ca urmare a provocării.

Rațiunea interdicției provocării săvârșirii unei infracțiuni constă în aceea că statul, prin agenții săi, nu poate să-și depășească competența de a aplica legea, prin instigarea unei persoane să săvârșească o infracțiune, pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru că apoi să declanșeze împotriva acestei persoane mecanismele procesului penal, în vederea tragerii la răspundere.

În privința provocării s-a arătat că acțiunea organelor de urmărire penală nu trebuie să supună suspectul unei constrângeri, caracterizată printr-o provocare la săvârșirea unei infracțiuni, care să anihileze voința acestuia sau să abolească libertatea sa de acțiune.

Sintetizând concepția CtEDO în acest domeniu, Colegiul penal lărgit atenționează că operațiunile sub acoperire necesită a fi executate într-o manieră pasivă, fără nicio presiune care l-ar determina pe acuzat la săvârșirea infracțiunii prin mijloace cum ar fi preluarea inițiativei de a contacta persoana, reînnoirea ofertei în pofida refuzului inițial, încurajarea insistentă, promisiunea de avantaje financiare cum ar fi creșterea prețului peste medie sau apelarea la compasiunea persoanei.

În situația în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele cauzei penale, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil, toate probele obținute în rezultatul provocării de către organul de urmărire penală trebuie să fie excluse.

Pentru a verifica dacă persoana a fost provocată să săvârșească infracțiunea, instanțele judecătorești trebuie să stabilească dacă ea putea fi în mod rezonabil considerată ca fiind implicată în activitatea infracțională respectivă până la implicarea organului de urmărire penală.

În cauza *Miliniene vs. Lituania*, hotărârea din 24 iunie 2008, § 38, Curtea europeană a menționat, că în cazul în care implicarea poliției se limitează la asistarea unei persoane private la înregistrarea săvârșirii unei acțiuni ilegale de către o altă persoană privată, factorul determinant rămâne a fi comportamentul celor 2 persoane.

Revenind la speța dedusă judecării Colegiul penal menționează, că pentru a verifica dacă Savin Igor a fost provocat să săvârșească infracțiunea, urmează a se stabili dacă el, în mod rezonabil putea fi implicat în activitatea infracțională respectivă până la includerea organului de urmărire penală.

Cu alte cuvinte, trebuie verificat dacă inculpatul ar fi săvârșit infracțiunea în lipsa pretensei provocări.

Având în vedere că această sarcină nu a fost îndeplinită de către instanțele de fond, rezultă că obligația respectivă revine instanței de recurs ordinar, or, odată ce inculpatul a invocat în fața instanțelor de fond că Arnaut Iurie l-a provocat la corupere pasivă cu ajutorul organului de urmărire penală, în această situație, ține de obligația procuraturii de a demonstra faptul că nu a existat o provocare, dacă alegațiile inculpatului nu sunt în totalitate neverosimile.

În absența unor asemenea dovezi, este obligația autorităților judiciare să examineze circumstanțele cauzei și să întreprindă acțiuni necesare pentru stabilirea adevărului în vederea determinării dacă a fost sau nu o provocare (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Ramanauskas vs. Lituania*, § 70).

În speță se atestă că Savin Igor, de către prima instanță a fost găsit vinovat de săvârșirea coruperii pasive, prin extorcare, iar sentința în partea constatării vinovăției a fost menținută și de către instanța de apel.

Întru fundamentarea concluziei privind existența acțiunilor de pretindere și primire prin extorcare, de către persoana publică Savin Igor, a mijloacelor bănești care nu i se cuvin în sumă de 1000 euro, în vederea nereflectării contrar atribuțiilor acestuia de serviciu, a încălcărilor depistate la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul”, în rezultatele inspecției financiar-contabile pe care o executa, instanțele de fond s-au bazat pe probele prezentate de organul de urmărire penală, care au fost acumulate **la faza inițială a operațiunii**, și anume *înregistrările convorbirilor purtate între martorul denunțator Arnaut Iurie și inculpatul Savin Igor, în perioada anterioară pornirii urmăririi penale*, precum și în baza probelor acumulate deja în cadrul urmăririi penale și anume: procesul-verbal de percheziție din 04 martie 2011 (f.d. 34, vol.I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 05 martie 2011 (f.d. 58-59, vol.I); procesul-verbal de ridicare din 07 martie 2011, de la inculpat a unei genți din piele de culoare cafenie (f.d. 67, vol.I); raportul de expertiză chimică nr. 1147 din 05 aprilie 2011 (f.d. 71-75, vol.II); raportul de expertiză nr. 1427 din 28 aprilie 2011 (f.d. 77-78, vol.II).

Din examinarea minuțioasă a dosarului, se atestă că, ordonanța privind pornirea urmăririi penale în cauza penală nr. 2011156031 a fost inițiată în baza denunțului cet. Arnaut Iurie la 04 martie 2011 (f.d. 1, vol.I).

Tot aici este important a se reține și faptul, că odată cu primirea denunțului de la Arnaut Iurie de către CCCEC Direcția Teritorială Sud, prin ordonanța și procesul-verbal de ridicare din 04 martie 2011, de la acesta au fost ridicate următoarele obiecte: 3 compact-discuri CD-R Multi Speed de culoare portocalie, având pe ele inscripțiile „extreme CD-R 700 MB, 80 min”, la centrul cărora sunt inscripționate nr. 3115NB201LH01743, nr. 3115NB201LH01744 și nr. 3115NB201LH01735, pe care declarantul a invocat că se conțin înregistrarea convorbirilor purtate cu Savin Igor la 02 martie 2011 și respectiv la 03 martie 2011.

Cu toate acestea, actele și lucrările dosarului sugerează că organul de urmărire penală a avut la cunoștință despre acțiunile declarantului privind colectarea probelor, până la începerea urmăririi penale.

În susținerea acestei opinii instanța de recurs evidențiază, că potrivit actelor cauzei martorul denunțator Arnaut Iurie, s-a prezentat l-a organul de urmărire penală la data de 04 martie 2011, susținând că Savin Igor a extorcat de la acesta suma de 1000 euro pentru a nu reflecta în actul de control încălcările ce țin de evidența

financiar-contabilă depistate la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul” (f.d. 3, vol.I).

Totodată, fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, martorul Arnaut Iurie a menționat că „s-a adresat la CCCEC deodată după ce inculpatul i-a comunicat despre suma de 1500 euro, data exactă nu și-o amintește...la Centru a primit instrucțiuni și a fost înzestrat cu bani înainte de data de 04 martie 2011, a întocmit careva acte cu privire la faptul de transmitere a banilor...” (a se vedea f.d. 4, verso, vol.III).

Având în vedere că din aceleași declarații ale martorului Arnaut Iurie date în prima instanță, rezultă că acesta, până a se adresa la CCCEC Direcția Teritorială Sud, a înregistrat convorbirile întreținute cu Savin Igor cu ajutorul telefonului mobil, pe care le-a transferat pe compact-disc și a prezentat colaboratorilor CCCEC 3 CD-uri cu înregistrări, însă înregistrările pe care el le-a făcut nu s-au păstrat (f.d. 4, verso, vol.III), Colegiul penal conchide că denunțatorul Arnaut Iurie nu a activat din proprie inițiativă până la data de 04 martie 2011.

În confirmarea acestei ipoteze vine însăși materialul factologic acumulat la dosar, și anume, că potrivit extrasului din „Registrul de Stat al Populației”, datele personale ale inculpatului Savin Igor au fost accesate de către CCCEC Cahul, la 03 martie 2011, potrivit solicitării nr. 84961280 (f.d. 54, vol.I), cu o zi înainte de depunerea plângerii de către martorul denunțator Arnaut Iurie.

În același context se reține, că potrivit deciziei din 29 noiembrie 2013, a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova privind finalizarea controlului nr. 02-11/68-1/13, inițiat în temeiul adresării lui Savin Igor privind legalitatea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal care-l vizează, s-a stabilit că la 03 martie 2011, datele cu caracter personal ale acestuia au fost accesate de 7 ori de către CCCEC.

Totodată, din decizia respectivă rezultă că fiind solicitate de către Centru, informații privind accesarea acestor date, prin răspunsurile nr. 496 din 04 septembrie 2013 prezentat de Serviciul Sud al Procuraturii Anticorupție și nr. 4-88/12-1208 din 19 noiembrie 2013 prezentat de Procuratura Generală, entitățile nominalizate au invocat că reprezentanții CCCEC au prelucrat datele cu caracter personal ale inculpatului la 03 martie 2011, în conformitate cu prevederile art. art. 6 alin. (2) pct. 2) lit. c), h), 7 alin. (1) lit. b) Legea privind activitatea operativă de investigații (în vigoare la 03 martie 2011) (a se vedea f.d. 176-180, vol.III).

În acest context, instanța de recurs consultând textul Legii privind activitatea operativă de investigații nr. 45 din 12 aprilie 1994 (abrogată prin LP 59 din 29 martie 2012, MO113-118/08.06.2012, în vigoare din 08 decembrie 2012), a stabilit că la 03 martie 2011 colaboratorii CCCEC au accesat datele cu caracter personal ale lui Savin Igor, în scopul soluționării sarcinilor activității operative de investigații, la îndeplinirea unor măsuri operative de investigații: urmărirea vizuală, identificarea persoanei.

Reieșind din circumstanțele elucidate în speță, instanța de recurs are tot temeiul de a considera că până la data de 04 martie 2011, când a avut loc pornirea urmăririi penale, Arnaut Iurie a acționat sub controlul organului de urmărire penală, or, în mod contrar nu poate fi explicabilă accesarea datelor cu caracter personal ale inculpatului, anterior depunerii denunțului de către Arnaut Iurie.

Un alt aspect important în speță, reprezintă mențiunea făcută de către organul de urmărire penală în ordonanța de ridicare și procesul-verbal de ridicare din 04 martie 2011 (f.d. 6-7, vol.I), despre temeiul dispunerii ridicării celor 3 CD-uri cu înregistrările convorbirilor purtate de Arnaut Iurie și Savin Igor în perioada preliminară începerii urmăririi penale, și anume, că „probele acumulate și materialele de investigație operativă, indică exact că la cet. Arnaut Iurie se află compact-discurile, pe care se conțin înregistrările convorbirilor din 02 martie și 03 martie 2011, care pot servi probe la stabilirea adevărului în cauza penală dată”, însă în actele dosarului nu este nici un indiciu cu referire la faptul că au fost efectuate în cadrul legal careva măsuri speciale de investigație până la data de 04 martie 2011, în cadrul căroră au fost acumulate probe, și anume discurile prezentate de către denunțatorul Arnaut Iurie.

Cu referire la aceste acțiuni ale organului de urmărire penală, instanța de recurs atestă că potrivit prevederilor procesuale penale privind activitatea specială de investigații, și anume în concordanță cu prevederile art. 132⁹ alin. (9) Cod de procedură penală, stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.

Contrar acestor prevederi legale, în momentul când au fost ridicate de la Arnaut Iurie CD-urile cu înregistrarea convorbirilor purtate dintre acesta și Savin Igor, organul de urmărire penală nu a solicitat și nu a ridicat originalul suportului pe care au fost înregistrate convorbirile, adică telefonul mobil cu care au fost efectuate înregistrările de către Arnaut Iurie.

În acest context, instanța de recurs atenționează că în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute: *dintr-o sursă care este imposibil de a o verifica în ședința de judecată.*

În pofida celor enunțate, Colegiul penal notează că pe lângă faptul că organul de urmărire penală nu a respectat prevederile legale enunțate, instanțele de fond nu s-au pronunțat referitor la legalitatea acestor acțiuni, deși urmau să o facă în contextul examinării temeiniciei argumentelor invocate de partea apărării la acest aspect, pe întreaga durată a procesului penal.

De asemenea, instanțele de fond urmau să analizeze și să acorde o importanță deosebită și comportamentului martorului denunțator în perioada preliminară pornirii urmăririi penale, deoarece neconcordanțele din declarațiile lui Arnaut Iurie precum că: *s-a adresat către CCCEC și a primit banii marcați mai înainte de data de 04 martie 2011; că a înregistrat convorbirile purtate cu Savin Igor la data de 02 și 03 martie 2011, de sine stătător, pe telefonul mobil propriu, dar care nu s-au păstrat și că aceste înregistrări le-a prezentat colaboratorilor CCCEC pe 3 CD-uri*, denotă suficiente temeiuri că aceste declarații ale martorului denunțator nu sunt credibile.

Este necesar de menționat că, întrucât partea apărării l-a acuzat pe Arnaut Iurie de provocare la săvârșirea infracțiunii, instanțele judecătorești întru verificarea

existenței sau inexistenței provocării, au sarcina în primul rând de a examina comportamentul martorului denunțator, precum și credibilitatea declarațiilor acestuia.

În opinia Colegiului penal, neconcordanțele enumerate mai sus dintre versiunea evenimentelor descrise de către Arnaut Iurie și probele obiective (*înregistrările convorbirilor prezentate, dintr-o sursă care este imposibilă de a fi verificată*) disponibile la momentul luării deciziei de a înregistra actul de corupere pasivă, ar fi trebuit să determine organul de urmărire penală să aibă îndoieli legitime sau, cel puțin să conducă la o verificare mai detaliată a veridicității plângerii și a motivelor inerente ei.

Or, dacă Arnaut Iurie ar fi furnizat colaboratorilor CCCEC Direcția Teritorială Sud informații veridice privind pretinderea prin extorcare de către Savin Igor a sumei de 1000 euro, atunci credibilitatea declarațiilor acestuia ar fi trebuit să creeze suspiciuni în momentul documentării înregistrărilor convorbirilor prezentate de acesta în susținerea denunțului făcut la data de 04 martie 2011 (*a se vedea hotărârea în cauza Sandu vs. Republica Moldova, § 34-35*).

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs evidențiază că, la 04 martie 2011, de către specialistul Zadorojnîi Ion a fost efectuată cercetarea CD-urilor prezentate de către Arnaut Iurie în confirmarea celor invocate în denunțul său, iar în intervalul de timp 08:40-09:00; 09:00-09:28; 09:30-10:10, înregistrările nominalizate au fost reproduse pe suport de hârtie la filele dosarului 9-11, volumul I.

Așadar, din conținutul stenogramelor anexate la materialele dosarului rezultă că convorbirea înregistrată pe CD-ul cu nr. 3115NB201LH01743 durează 14 min. 50 sec. (*a se vedea f.d. 9, verso, vol.I*), pe când de fapt, instanța de recurs constată că pe CD-ul – 1 14.50.51 (02.03.2011), prezentat în calitate de corp delict la materialele dosarului, care corespunde după descriere și după număr obiectului cercetat, în realitate conține un fișier pe care sunt înregistrate convorbiri cu durata de 5 min. 59 sec.

La fel, potrivit procesului-verbal de cercetare a obiectului din 04 martie 2011, rezultă că convorbirea înregistrată pe CD-ul cu nr. 3115NB201LH01744, durează 16 min. 18 sec. (*a se vedea f.d. 10, verso, vol.I*), pe când real audiind CD-ul – 2 16.18.41 (02.03.2011) se observă că pe acest suport de păstrare a informației se află un fișier cu același număr care durează 04 min. 58 sec.

Din conținutul procesului-verbal de cercetare a obiectului, și anume a CD-ului cu nr. 3115NB201LH01735 rezultă că convorbirea înregistrată pe acest CD, durează 11 min. 06 sec. (*a se vedea f.d. 11, verso, vol.I*) pe când real, fișierul conținut pe CD-ul - 3 11.06.10 (03-03-2011) are durata de 06 min. 55 sec.

Deci, pe lângă faptul că aceste probe nu au fost acumulate în ordinea stabilită de legislația procesuală penală, conținutul acestora după criteriul timpului, nu corespunde timpului indicat în conținutul stenogramelor și, prin urmare se consideră nule.

În afară de aceasta, instanța de recurs atestă și faptul că discuțiile înregistrate pe aceste discuri nu indică la concluzia certă că Savin Igor ar fi pretins de la Arnaut Iurie suma de 1000 euro așa precum i se impută acestuia prin rechizitoriu.

În opinia Colegiului penal, lipsa pe suporturile informaționale prezentate de către declarantul Arnaut Iurie în susținerea demonstrării că urmează a fi săvârșită o infracțiune de corupere pasivă, a unor expresii certe și comprehensibile cu privire la pretinderea de către Savin Igor a sumei de 1000 euro în vederea camuflării rezultatelor reviziei, ar fi trebuit să determine instanțele de fond să aibă îndoieli legitime asupra legalității acțiunilor aferente ale organului de urmărire penală.

Or, din conținutul real al stenogramelor convorbirilor descrise în procesele-verbale de cercetare a obiectelor din 04 martie 2011 (f.d. 9-11, vol.I) dintre Savin Igor și Arnaut Iurie, nu rezultă solicitarea explicită de către inculpat a sumei de 1000 euro.

Astfel, din cele desprinse din materialele dosarului, rezultă că toate întrevederile înregistrate la etapa preliminară de către Arnaut Iurie, au avut loc la inițiativa celui din urmă, și se creează impresia că inițierea convorbirilor de către declarant poartă o formă de incitare a inculpatului, adică un mijloc de provocare, întrucât din tabloul prezentat nu există vreo dovadă că Savin Igor ar fi avut intenția săvârșirii unor astfel de fapte.

Mai mult, din stenogramele anexate, se atestă că Arnaut Iurie, mai întâi se adresează către Savin Igor cu probleme de ordin general privind controlul ce era în curs de desfășurare, iar ulterior discuția decurge treptat spre anumite detalii care doar sugerează că ar fi vorba despre mijloace bănești, însă nu se determină cert că atunci când Arnaut Iurie spune „*scădem oleacă*” se discută anume despre bani, iar la rândul său inculpatul nu a reacționat într-un mod pozitiv sau negativ spunând că „*eu mă gândesc, mă uit la niște momente și lasă că mâine vorbim*”.

Caracterul provocator al comportamentului martorului Arnaut Iurie se reflectă și prin faptul că acesta nu s-a limitat la o singură discuție, dar a continuat din nou să-l incite pe inculpat, venind de mai multe ori la acesta și instigându-l prin fraza „*odna štuca, dolari ori euro*”.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs atestă și faptul că la 04 martie 2011, Arnaut Iurie, potrivit procesului-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială, în vederea verificării și documentării faptelor expuse de acesta, ultimul a fost înzestrat cu tehnica specială audio și video (f.d. 17, vol.I).

Totodată, potrivit procesului-verbal de documentare a convorbirilor din 05 martie 2011, înregistrările audio și video a convorbirilor purtate între Savin Igor și Arnaut Iurie la 04 martie 2011, au fost înregistrate pe un CD-R multi SPEED, de culoare portocalie, având pe el inscripțiile „extreme CD-R 700 MB, 80 min.” în centrul compact discului fiind înscris **nr. 3115NB201LH01757** (f.d. 60, vol.I).

Având în vedere cele expuse, Colegiul constată coincidența numerelor celor 3 CD-uri pe care au fost efectuate înregistrările personal de către Arnaut Iurie, și anume nr. 3115NB201LH01743; nr. 3115NB201LH01744; nr. 3115NB201LH01735 cu numărul discului utilizat de colaboratorii CCCEC la documentarea înregistrărilor convorbirilor audio și video deja autorizate în cadrul urmăririi penale, și anume nr. 3115NB201LH01757, diferența dintre acestea fiind doar la ultimele 2 cifre.

În acest context, instanța de recurs reiterează că în cauza Ramanauskas vs. Lituania, hotărârea din 05 februarie 2008, CtEDO a menționat, că autoritățile naționale nu pot fi scutite de responsabilitatea pe care o poartă pentru acțiunile ofițerilor de poliție.

Este deosebit de important ca autoritățile să-și asume această responsabilitate, în circumstanțele în care faza inițială a operațiunii s-a desfășurat în lipsa oricărui cadru legal sau unei autorizații judecătorești.

La caz, deși Arnaut Iurie a susținut, că a acționat ca persoană privată, totuși acesta a acționat sub conducerea CCCEC, simulând actul de dare de mită, iar autoritățile au legitimat faza preliminară *ex-post facto* și au făcut uz de rezultatele ei.

Cu referire la aceste aspecte Colegiul penal notează că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, Curtea a admis, astfel, în mod constant utilizarea unor tehnici de investigare sub acoperire în combaterea criminalității.

Aceasta a menționat că operațiunile sub acoperire în sine nu vin în contradicție cu dreptul la un proces echitabil și că prezența de garanții procedurale clare, adecvate și suficiente aplicate de poliție sunt admise, „*în afară de instigare*”.

În special, Curtea a subliniat că utilizarea ulterioară a unor astfel de surse de către instanța de judecată pentru a găsi o condamnare este o chestiune diferită și este acceptabilă numai dacă există o procedură clară și previzibilă de autorizare, punerea în aplicare și supravegherea măsurilor de anchetă.

În plus, Curtea a reiterat că stabilește dacă procedura în ansamblu, inclusiv modul în care au fost administrate probele, a fost echitabilă.

Prin urmare, în cazul în care dovezile principale provin de la o operațiune sub acoperire, autoritățile trebuie să poată demonstra că au avut motive întemeiate de organizare și planificare a acestor operațiuni.

Organul de urmărire penală trebuie să fie în posesia unui act concret și obiectiv care să demonstreze că au fost luate primele măsuri pentru a comite acțiuni ce constituie infracțiunea pentru care reclamantul este ulterior urmărit penal.

Curtea a subliniat că orice informație invocată de către autorități trebuie să fie verificabilă și că interesul public nu poate justifica folosirea probelor obținute ca rezultat al incitării, făcând acest lucru ar putea expune acuzatul la riscul de a fi lipsit definitiv de un proces echitabil încă de la început (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Nosko și Nefedov vs Federația Rusă, din 30 octombrie 2014*).

În acest context, instanța de recurs evidențiază și faptul că după pornirea urmăririi penale, în aceeași zi, la 04 martie 2011, de către Procurorul șef al serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție, Sârbu Valeriu, au fost emise ordonanțele privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale (f.d. 20-21, vol.I); privind efectuarea percheziției corporale (f.d. 26-27, vol.I); privind efectuarea percheziției biroului de serviciu (f.d. 32-33).

Dat fiind faptul, că de către procuror a fost invocată necesitatea acționării în termeni restrânși de către organul de urmărire penală, întrucât efectuarea percheziției corporale a lui Savin Igor și percheziției în biroul de serviciu al acestuia nu permitea amânare, fiind prezent un caz de infracțiune flagrantă, în baza demersului procurorului, rezultatele percheziției din 04 martie 2011 petrecută în biroul de serviciu al lui Savin Igor și percheziției corporale din 04 martie 2011 a lui Savin Igor, au fost legalizate de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul, prin încheierile din 07 martie 2011 (f.d. 80-81, 84-54, vol.I).

Cu referire la acest caz, instanța de recurs atestă, că în situația desfășurării acțiunilor de urmărire penală în caz de infracțiune flagrantă, în lipsa autorizării judecătorului de instrucție, procurorul urma să se încadreze în termenele legale permise de lege întru legalizarea acțiunilor îndeplinite, or, potrivit prevederilor art. 301 alin. (2) Cod de procedură penală, (*în vigoare la data săvârșirii infracțiunii*), acțiunile de urmărire penală sub formă de percheziție, cercetare la fața locului în domiciliu și punerea bunurilor sub sechestru în urma percheziției pot fi efectuate, ca excepție, fără autorizarea judecătorului de instrucție, în baza ordonanței motivate a procurorului, în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și în cazurile ce nu permit amânare.

Judecătorul de instrucție trebuie să fie informat despre efectuarea acestor acțiuni de urmărire penală în termen de 24 de ore, iar în scop de control, i se prezintă materialele cauzei penale în care sunt argumentate acțiunile de urmărire penală efectuate.

Având în vedere cele expuse și reținând prevederile art. 305 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de recurs conchide că rezultatele percheziției efectuate în biroul de serviciu al inculpatului Savin Igor, urmau a fi legalizate în termen de maxim 28 ore (24+4) de la data efectuării acestei acțiuni procesuale, prin urmare dat fiind faptul că aceasta s-a petrecut la 04 martie 2011 în intervalul de timp 11:40-12:30, rezultă că percheziția efectuată în biroul de serviciu al inculpatului, urma a fi legalizată maxim la ora 16:30 a zilei de 05 martie 2011, pe când aceasta a avut loc la 07 martie 2011.

De asemenea, percheziția corporală a lui Savin Igor, potrivit procesului-verbal de percheziție corporală a avut loc la 04 martie 2011 în intervalul de timp 10:31-11:20, respectiv această operațiune urma a fi legalizată maximum la ora 16:20 a zilei de 05 martie 2011, însă aceasta a avut loc prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Cahul din 07 martie 2011 (a se vedea f.d. 88-89, vol.I).

Rezumând faptele expuse, Colegiul conchide că acțiunile organului de urmărire penală din 04 martie 2011, și anume percheziția corporală și percheziția efectuată în biroul de serviciu al lui Savin Igor, au fost efectuate fără a fi respectate exigențele stabilite de jurisprudența Curții Europene referitor la existența unei proceduri clare și previzibile de autorizare a măsurilor speciale de investigații în speța dată, prin urmare rezultatele obținute nu pot fi puse în confirmarea vinovăției inculpatului Savin Igor în săvârșirea faptei incriminate.

În vederea verificării gradului de implicare al organului de urmărire penală în montarea infracțiunii, instanța de judecată atestă că încălcările depistate și descrise mai sus demonstrează credibilitatea argumentului apărării cu privire la provocare.

În confirmarea acestei opinii, Colegiul penal remarcă că potrivit ordonanței privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale din 04 martie 2011, a fost dispusă efectuarea acțiunilor operative de investigație și de urmărire penală și anume: înregistrarea audio și video a întâlnirilor dintre Arnaut Iurie și Savin Igor, precum și a altor persoane care eventual pot fi implicate la caz (f.d. 20-21, vol.I).

Drept urmare, se atestă că potrivit declarațiilor martorilor Vatavu Ion și Donoagă Igor, ultimii au confirmat că la 04 martie 2011, efectuând acțiunea operativă de investigație - filajul, l-au urmărit pe Savin Igor și pe concubina sa, în intervalul de timp în care au ieșit din sediul ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul” și au plecat în oraș de unde au procurat anumite obiecte, inclusiv cărți uzate.

Așa fiind, se atestă că potrivit declarațiilor lui Arnaut Iurie, ultimul ar fi convenit cu Savin Igor de a-i transmite banii nu personal, ci urma ca Arnaut Iurie să-i pună într-o geantă cafenie care se afla în biroul de serviciu al inculpatului (f.d. 36, vol.I).

Potrivit procesului-verbal de percheziție a biroului de serviciu pus la dispoziția lui Savin Igor pe perioada inspectării financiare a ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul” din 04 martie 2011, banii marcați în sumă de 1000 euro care au fost transmiși lui Arnaut Iurie de către Direcția Teritorială Sud a CCCEC, au fost depistați într-un manual uzat „Курс общей физики, том I”.

În contextul acțiunilor de percheziție a biroului de serviciu al inculpatului, se atestă discordanțe dintre acțiunile inițiale ale lui Arnaut Iurie de plasare sub controlul colaboratorilor CCCEC Direcția Teritorială Sud a banilor în geanta ce aparținea lui

Savin Igor și depistarea ulterioară a acestora în cărțile procurate recent de către inculpat și concubina sa, or, potrivit raportului de expertiză nr. 1147 din 05 aprilie 2011, pe mostrele tampoanelor de vată cu care au fost prelucrate mâinile lui Savin Igor și mâinile lui Sciastlivîi Rima, careva substanțe străine, asemănătoare cu cele de pe bancnotele depistate în manualul din biroul lui Savin Igor, nu au fost depistate (f.d. 71-72, verso, vol.II).

În concluzie, instanța de recurs conchide că organul de urmărire penală nu a demonstrat acțiunea directă a lui Savin Igor în primirea banilor plasați de către Arnaut Iurie în biroul de serviciu al acestuia, iar instanțele de judecată nu au cercetat amănunțit aceste aspecte.

Un alt aspect care demonstrează implicarea activă a organului urmărire penală în crearea unui aspect aparent legal al cauzei penale menționate, este și faptul nerespectării de către procuror a cerințelor prevăzute de art. art. 515, 516 Cod de procedură penală, or, în cazul în care a fost invocată descoperirea unei infracțiuni flagrante, urma a se ține cont de faptul că legislația procesuală penală prevede desfășurarea acțiunilor de urmărire penală în termene restrânse.

În astfel ce circumstanțe, reieșind din faptul că pe toată perioada derulării procesului penal, Savin Igor a invocat că a fost provocat la săvârșirea infracțiunii, instanța de recurs atestă că în cauză se demonstrează credibilitatea argumentului apărării că Arnaut Iurie conștientizând că la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul” erau depistate încălcări de ordin financiar, scopul acestuia era cel de a-l înlătura pe Savin Igor de la efectuarea inspectării financiare complexe a întreprinderii pe care o conducea, or, în confirmarea depistării încălcărilor menționate vine și Actul de inspectare financiară complexă la ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Cahul” din 28 martie 2011 (f.d. 23-34, vol.II).

Aceste argumente analizate în coraport cu alte probe pun la dubiu rezonabil credibilitatea denunțatorului și declarațiile acestuia, care nu pot fi apreciate ca o probă veridică și pertinentă ce ar sta la baza unei sentințe de condamnare, or dubiile în privința acestora nu pot fi înlăturate și conform prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, se interpretează în favoarea inculpatului.

De asemenea este de menționat, că organul de urmărire penală nu a elucidat care ar fi fost considerentele care au stat la baza deciziei denunțatorului Arnaut Iurie de a acționa din proprie inițiativă în documentarea acțiunilor preliminare săvârșirii coruperii pasive.

Mai mult, la etapa preliminară, organul de urmărire penală nu a avut nici o dovadă că Savin Igor ar fi fost implicat anterior în acțiuni legate de corupție.

La rândul lor, instanțele de fond deși au avut temei să bănuiască prezența unei instigări din partea lui Arnaut Iurie, acestea nu au apreciat elementele ce fapt și ce drept relevante care ar fi putut să le ajute să distingă provocarea de o formă legală a unei activități de investigații (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Khudobin vs. Rusia, § 137*).

Din atare considerente, având în vedere că în cauza examinată probele instrumentate au fost obținute prin implicarea activă a lui Arnaut Iurie sub conducerea colaboratorilor CCCEC Direcția Teritorială Sud, pentru a justifica condamnarea lui Savin Iurie, rezultă că aceste ingerințe l-au privat pe inculpat de a putea beneficia de dreptul la un proces echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenție (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Sandu vs. Moldova, § 38*).

Totodată, partea acuzării nu a demonstrat că în lipsa acțiunilor provocatoare ale lui Arnaut Iurie, ar fi fost săvârșită infracțiunea de corupere pasivă de către Savin Igor.

Prin aceste acțiuni active s-a comis evident instigarea și determinarea de către organul de urmărire penală a lui Arnaut Iurie să dea bani lui Savin Igor în scopul constatării acțiunii flagrante de corupere pasivă și aceasta constituie o încălcare a interdicției prevăzute de art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală.

Relevante în acest context sunt și explicațiile conținute în hotărârea CtEDO Gafgen vs. Germania din 01 iunie 2010, unde Curtea a statuat, că „dacă organele de urmărire penală au administrat o probă cu încălcarea principiilor și loialității, aducând atingere drepturilor garantate de Convenția Europeană, iar din aceste mijloace de probă au rezultat fapte sau împrejurări ce au condus în mod direct și necesar la administrarea în mod legal a altor mijloace de probă (administrarea mijlocului nelegal fiind condiție sine qua non pentru administrarea mijlocului de probă legal), acestea din urmă, vor fi excluse, instanțele neputându-și fundamenta hotărârea pe aceste probe derivate.

În acest context, instanța de judecată conchide că inculpatul și apărarea au solicitat atât la terminarea urmăririi penale, în prima instanță (f.d. 175-176, 239-243 vol.I), dar și în cererea de apel recunoașterea inadmisibilității și nulitatea unor probe și acte procedurale administrate la dosar, care au fost respinse atât de procuror (f.d. 177-180, vol.I) cât și de instanțele de fond.

Cu referire la aceste aspecte în conținutul sentinței a fost menționat, printr-o singură frază că „*presupusele încălcări care în opinia apărării duc la nulitatea actelor organului de urmărire penală, nu se prescriu în prevederile art. 94 Cod de procedură penală, care nu ar fi date neadmise ca probe și excluderea acestora din dosar*”.

Ulterior, instanța de apel de asemenea a conchis, că urmărirea penală și judecata în prima instanță s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege, și respectiv nu a constatat încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate prin prisma art. 251 Cod de procedură penală.

În acest context, instanța de judecată remarcă că instanțele de fond nu au examinat temeinic argumentele invocate de către apărare în acest context și nu au ținut cont de faptul că potrivit constatărilor Curții Constituționale din pct. 7 al hotărârii nr. 26 din 23 octombrie 2007 și pct. 23 din decizia nr. 82 din 18 noiembrie 2016, acțiunile, inacțiunile și erorile comise la etapa urmăririi penale sunt pasibile de atac în cadrul examinării cauzei în fond, iar după pronunțarea sentinței persoanele dispun de dreptul de a face apel și recurs în instanțele superioare.

Curtea Constituțională a reținut faptul că acțiunile de la etapa urmăririi penale și cele de la etapa judiciară sunt părți componente ale unui proces inseparabil, care se încheie cu actul justiției – pronunțarea sentinței.

Or, fiecare act de la orice etapă a procesului poate fi luat în considerare sau poate fi lovit de nulitate și astfel poate influența, în sens pozitiv sau în sens negativ, produsul final – condamnarea sau achitarea persoanei.

Finalizarea acestui proces deschide posibilitatea utilizării dublului grad de jurisdicție, sentința fiind pasibilă de atac cu apel și recurs, în condițiile legii.

Așadar, față de cele menționate se va remarca că instanțele de fond aveau obligația să examineze argumentele părții apărării cu referire la nulitatea probelor menționate, or acestea nu pot fi catalogate ca acte procedurale ale organului de urmărire penală ce urmau a fi contestate la terminarea urmăririi penale.

Instanța de recurs reiterează că Curtea europeană în jurisprudența sa privind art. 6 al Convenției în care a dezvoltat conceptul de înscenare ca fiind distinct de folosirea tehnicilor legale ale activităților sub acoperire a reafirmat obligația instanțelor interne de a efectua o examinare atentă a materialului de urmărire penală atunci când un acuzat invocă utilizarea mijloacelor de constrângere din partea agenților de poliție.

Totodată, în temeiul art. 6 § 1 CtEDO instanțele judecătorești au obligația să evalueze minuțios argumentele inculpatului cu privire la înscenare și să asigure respectarea drepturilor acuzatului la apărare, în special respectarea principiului contradictorialității și al egalității armelor (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Constantin și Stoian vs. România, § 54*).

În concluzie, Colegiul penal relevă că din probele descrise în sentință și decizia instanței de apel, din speța dedusă judecării și argumentele prezentate de apărare, se atestă că Arnaut Iurie mai întâi prin acțiuni de instigare, apoi prin acțiuni de provocare împreună cu organul de urmărire penală, nu s-au limitat la examinarea în mod pasiv a activității infracționale a inculpatului Savin Igor, ci au exercitat asupra acestuia, care deținea funcția de controlor-revizor superior al Direcției inspectarea financiară a finanțelor publice locale al Serviciului control financiar și revizie din subordinea Ministerului Finanțelor, având calitatea de persoană publică, o influență de natură de a-l incita la săvârșirea infracțiunii, pe care, altfel, el nu ar fi săvârșit-o, cu scopul de a face posibilă constatarea săvârșirii infracțiunii, deci spre a o proba în cadrul urmăririi penale.

Astfel, acțiunile lui Arnaut Iurie susținute activ de organul de urmărire penală, au avut ca efect convingerea și provocarea lui Savin Igor la săvârșirea infracțiunii, pentru care a fost condamnat de instanțele de fond, însă datele dosarului nu indică precum că infracțiunea respectivă ar fi fost săvârșită fără intervenția organului de urmărire penală.

În contextul acestor afirmații, relevante sunt și constatările jurisprudenței CtEDO, unde a fost statuat că atunci când un acuzat afirmă că a fost provocat să comită o infracțiune, sarcina probațiunii se pune pe seama autorităților, adică acuzatorul de stat are sarcina de a demonstra faptul că nu a existat o provocare și că afirmațiile acuzatului sunt nefondate (*a se vedea hotărârea CtEDO în cauza Morari vs. Moldova, § 33-34, 08 martie 2016*).

Prin urmare, Colegiul conchide că în speța dată inculpatul nu a avut nici inițiativa, nici intenția de a comite fapta incriminată, iar fapta nu ar fi fost săvârșită fără intervenția organului de urmărire penală, prin intermediul denunțatorului Arnaut Iurie.

În acest caz, instanța de recurs constată existența provocării și inculpatul Savin Igor urmează a fi achitat în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, întrucât lipsește intenția, ca element constitutiv al infracțiunii, respectiv, în speță nu este întrunită latura subiectivă a infracțiunii de corupere pasivă.

Având în vedere că în speța dată, nu sunt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii penale a lui Savin Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, sub aspectul lipsei probelor pertinente, obiective și veridice, dobândite legal, care ar confirma săvârșirea infracțiunii și sub aspectul încălcării dreptului inculpatului Savin Igor la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 al CtEDO, ca rezultat, în conformitate cu prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit admite recursul, casează total sentința primei instanțe și decizia instanței de apel, cu dispunerea achitării lui Savin Igor, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, Colegiul penal lărgit având în vedere utilizarea probelor administrate prin implicarea activă a lui Arnaut Iurie, sub conducerea colaboratorilor CCCEC, pentru a justifica condamnarea lui Savin Igor, precum și neargumentarea de către instanțele de fond la modul convenit a argumentului invocat de partea apărării privind provocarea, facilitarea și încurajarea infracțiunii, conchide că în procesul penal împotriva lui Savin Igor a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

7.2. Cu referire la recursul declarat de inculpat la 28 iulie 2017.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este declarat peste termen sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este vădit neîntemeiat).

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 30 martie 2017 (f.d.165, vol.IV), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența avocatului Prodan Lilia și a inculpatului Savin Igor, cu înștiințarea lor despre pronunțarea și primirea deciziei integrale la 25 aprilie 2017.

Reieșind din actele cauzei, rezultă că la data stabilită, pronunțarea deciziei integrale nu a avut loc, însă la 10 mai 2017, în prezența inculpatului a fost pronunțată decizia integrală căruia i-a fost înmănată copia acesteia contra semnătură, potrivit recipisei anexate la materialele dosarului (f.d.166,183 vol.IV).

Așadar în speță, termenul de declarare a recursului conform art. 422 Cod de procedură penală, a început să decurgă din 11 mai 2017, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 12 iunie 2017, pe când recursul ordinar declarat de inculpatul Savin Igor a fost depus prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei” la 28 iulie 2017, prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de inculpatul Savin Igor la 28 iulie 2017, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În temeiul art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat la 28 iulie 2017 de inculpatul Savin Igor, în propria cauză penală.

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Prodan Lilia în numele inculpatului, se casează total sentința Judecătoriei Cahul din 24 iunie 2016 și decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 martie 2017, și se dispune achitarea lui **Savin Igor** xxx de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Savin Igor xxx urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 august 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma

Vladimir Timofti